

Heby kommuns författningssamling

Samhällsbyggnadsnämnden

ISSN 2000-043X

HebyFS
2017:26
Infördes i
författnings-
samlingen den
25 oktober 2017

Riktlinjer om skötsel av kommunens grönytor

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade¹ den 21 september 2017 om följande riktlinjer.

Inledning

Heby kommuns gröna utomhusmiljöer ska utgöra trivsamma platser för lek, rekreation, möten och vila. De ska också vara funktionellt utformade och skötta så att de bidrar till kommunens arbete med klimatanpassning, dagvattenhantering och bidra med ekosystemtjänster.

De övergripande anledningarna till att äga kommunal mark är för att utveckla samhällsbyggandet, tillgodose kommunala angelägenheter, bevara och skapa områden för rekreation och friluftsliv, naturvård och skogsförvaltning och så kallad bytesmark. Dessa riktlinjer hanterar grönytor i våra tätorter.

Till grönytorna räknas alla kommunägda markområden inom och runt orterna Heby, Morgongåva, Vittinge, Huddunge, Runhällen/Enåker, Harbo, Haga, Östervåla och Tärnsjö där växtlighet är möjlig exempelvis parker, alléer, gräsmattor, trädgångar, ruderatmark, naturmark (som inte ingår i Skogsbruksplanen) och vattenmiljöer. Även planteringar ingår. Riktlinjerna gäller anställda, upphandlade förvaltare och övriga med ansvar för skötsel och planering av våra grönytor.

Syfte och målsättning

Kommunens strävan är att skapa gröna ytor med höga estetiska och ekologiska värden som samtidigt är enkla att sköta på ett miljövänligt, tidseffektivt och ekonomiskt sätt. Våra grönområden ska uppmuntra till lek, rekreation, möten och vila. Grönyteskötseln ska anpassas till de speciella förutsättningar som råder på varje enskild plats och specificeras i en bilaga.

Genom våra tätorter ska det finnas ett pärlband av gröna ytor som förbinder målpunkter i orterna men också leder ut till strövområden, badplatser och tätortsnära natur. Kommunens grönytor ska knytas samman genom tydliga promenadstråk och göras mer tillgängliga genom information och skyltning.

¹ SBN § 80/2017

Grönytor som lämpar sig för dagvattenhantering och som utgör viktiga områden för klimatanpassningsåtgärder (för att exempelvis förhindra ras, skred och översvämningar) ska utvecklas och bevaras. Grönytor som hyser biologiska värden eller kan antas viktiga ur ett ekosystemtjänstperspektiv ska bevaras. Miljöerna kring vattendragen bör utnyttjas bättre då de är viktiga för en rad funktioner och dessutom bidrar med tydliga stråk genom orterna och förbinder de centrala delarna med omkringliggande landskap. Förutsättningen för bevarandet av biologisk mångfald, ekosystemtjänster och estetiska värden är kunskapsbaserade beslut.

Att skapa orter som människor trivs i är en mycket viktig fråga. Det gör orterna till bättre platser att bo på och skapar förhoppningsvis också mer levande orter där människor vill vistas. Bevarandet av grönytor av rekreativ mässiga skäl bör därför övervägas och prioriteras då det är ekonomiskt jämförbart med att exploatera området.

Samhällsmål

Natur- och kulturvärden i tätortsnära gröna ytor ska beaktas och tillvaratas. Det är av största vikt att kommunens grönytor knyts samman med omkringliggande landskap för att gynna det tätortsnära friluftslivet. Grönområden ska utgöra gröna kilar i tätare bebyggelse och leda ut till exempelvis elljusspår, sjöar och naturområden med stigar.

Eftersom våra grönområden är belägna i tätorterna är det viktigt att de sköts, utvecklas och bevaras med stor hänsyn till närboende och exempelvis skolor och vårdinrättningar på orten. Skolor och fritidsgårdar ska ges möjlighet att utveckla skolskogar och grönområden för utomhuspedagogik, tematiska arbeten och lek. Nya parker och gröna mötesplatser ska skapas i samråd med allmänheten, lokala föreningar och företag och andra förvaltningar inom kommunen.

Gröna mötesplatser för alla åldrar ska finnas på alla orter. En grön mötesplats definieras som en trygg plats utomhus i en tätort där människor kan mötas med natur eller parkliknande inramning.

Områden som är utpekade som värdefulla för klimatanpassning och dagvattenhantering ska bevaras och utvecklas.

Ekologiska mål

Speciellt värdefulla grönområden ska skyddas och bevaras från framtida exploatering. Förekomst av nyckelbiotoper, rödlistade arter, fridlysta arter och utpekade ansvarsarter och -naturtyper ska väga tungt vid beslut om åtgärder.

Grönyteskötseln ska värna befintliga våtmarker, fuktpartier, bäckar, åar och öppna vattenspeglar.

I naturliga miljöer prioriteras en blandning av naturligt förekommande träd- och buskslag. Vid åtgärder ska äldre, grova eller så kallade ädla lövträd sparas. Vid röjning behålls naturligt reproducerade plantor. Grova träd som visar spår av att tidigare stått fritt ska sparas och friställas och även beskäras (hamlas) eller på annat sätt vårdas om det finns behov. Hålträd, boträd och döda träd som inte utgör en fara för allmänheten sparas. Träd och buskar som bär frukt och bär gynnas, exempelvis hägg, fläder, hagtorn och rönn. I bebyggelsenära områden gynnas lågväxande arter medan gran och asp undviks.

Arealen gräsmattor ska begränsas till områden där ingen annan skötsel är lämplig, exempelvis i trafiknära lägen eller på ytor som används flitigt för lek, rekreation och vila. Slåtterytor ska skapas på fler ställen och ska på sikt ersätta vissa arealer av gräsmatta. Kommunen ska utveckla dels naturliga slåtterytor men även skapa helt nya ytor genom insådd.

I anlagda områden ska växter som producerar nektar, pollen, bär eller frukt prioriteras. Planteringar ska i de fall det är lämpligt utföras som multifunktionella ytor som kan bidra med exempelvis vattenrening eller som buffertzoner vid skyfall.

Alla kommunens grönytor ska skötas så att de ekosystemtjänster som de kan bidra med utvecklas och förstärks.

Alla åtgärder ska planeras så att skador på mark minimeras, exempelvis under vintertid med frusen mark och sommartid på torr mark. Ris från avverkning eller gallring tas bort från ytorna, förutom mindre mängder grenar och trädstammar sparas som faunadepåer, eller ris som lämnas för att uppmuntra till lek.

Död ved lämnas alltid kvar men kan flyttas till mer lämpliga områden. Bekämpningsmedel och andra kemikalier får endast användas på ett sätt som inte går emot andra kommunala riktlinjer.

Planering/organisation/samarbeten

Den löpande grönyteskötseln planeras varje år genom att kommunen och utförare går igenom prioriterade åtgärder utifrån riktlinjer och skötselplanen. Teknisk chef är högst ansvarig för driften, och trädgårdsmästaren har ansvaret för det yttre arbetet och kontakter med entreprenörer, föreningar och medborgare som sköter kommunala ytor. Grönyteansvarige ansvarar för den strategiska planeringen av kommunens grönytor.

Kommunens grönytor ska planeras och anläggas på ett sätt som möjliggör effektiv skötsel. Skötseln ska planeras så att den kan utföras på ett tidseffektivt sätt gärna i samarbete med andra aktörer. Nyanläggning och förbättringar planeras av grönyteansvarige i samråd med teknisk chef, trädgårdsmästare, samhällsplanerare, naturvårdare och vid behov även med representanter från skolförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen. Allmänheten, föreningar och lokala företag ska ges möjlighet att komma med inspel. Det ska finnas information om alla planerade åtgärder på kommunens hemsida. Informationen ska förklara hur, när och varför en åtgärd ska utföras.

Riktlinjerna ska användas som underlag vid arbete med detalj- och översiktsplanering, naturvårdsinsatser, skogsförvaltning och bygglovs- och marklovshandläggning. Riktlinjerna ska användas tillsammans med kommunens översiktsplan, policy för markanvändning, gällande skogsbruksplan, riktlinjer för dagvatten i Heby kommun och riktlinjer för skötsel av kommunens skog, och tillsammans med skötselplan för grönytor i Heby kommun.

Uppföljning

Kommunen besöker alla områden efter utförd åtgärd för att kontrollera att arbetet utförts som överenskommet. Alla entreprenörer ska se till att kommunens riktlinjer och skötselplanen följs. Undantag från ovanstående ges vid frågor som kräver snabba åtgärder, dock ska alla åtgärder kommuniceras med kommunen innan de utförs.

Riktlinjerna ska uppdateras minst en gång varje mandatperiod med ny kunskap som framkommer, och skötselplanen uppdateras när nya områden läggs till eller säljs av. Kommunens grönyteansvarige och trädgårdsmästare under ledning av chefen för tekniska enheten ansvarar för uppföljningen, planering och administration.

Dessa riktlinjer träder i kraft den 6 oktober 2017.

Per Möller
Ordförande Samhällsbyggnadsnämnden

Åsa Nylander
Förvaltningschef
Samhällsbyggnadsnämnden